

Fülöp László (1944–2025)

Fülöp László magyar nyelvészt, névkutatót, nyugalmazott főiskolai tanárt, a Kaposvári Egyetem egykori Magyar Tanszékének vezetőjét többirányú szakmai érdeklődés jellemezte. Leíró nyelvészeti, genealógiai, helytörténeti és művelődéstörténeti vonatkozású közleményei mellett – és nem ritkán e megközelítésekkel szorosan összekapcsolódóan – azonban névtani munkásságát tarthatjuk a leginkább meghatározónak. Figyelmét elsősorban a személynevek – s ezek révén is: az ezeket használó személyek, családok, helyi közösségek – történetének vizsgálatára irányította. Szűkebb értelemben vett szaktudományi munkássága mellett több oktatási célú munkát és számos ismeretterjesztő közleményt jelentetett meg. Külföldön, német nyelven is publikált. Több névtani cikke, ismertetése a Névtani Értesítő korábbi köteteiben olvasható.

Fülöp László a Pécsi Tanárképző Főiskola magyar–orosz–ének szakán szerzett tanári oklevelet 1966-ban, az ELTE-n magyar nyelv és irodalom szakos középiskolai tanári diplomát 1973-ban, majd egyetemi doktori fokozatot magyar nyelvészetből 1976-ban. Általános iskolai tanárként kezdte pályáját, majd 1980-ban került a Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskolára, ahol több éven át tanszékvezetőként, illetve főigazgató-helyettesként dolgozott. Az intézményi integráció után a Kaposvári Egyetemen a Magyar Tanszék vezetőjének és a Nyelv- és Társadalomtudományi Intézet igazgatójának feladatait látta el. A felsőoktatásban végzett munkáját több kitüntetéssel, többek közt a Trefort Ágoston-díjjal ismerték el.

Első szakmai közleményei az 1980-as években jelentek meg. Köztük – szakmódszer-tani publikációi, illetve a sárvári kovácsmesterség szakszókincsét feldolgozó átfogó munkája mellett – a névkutatás több területét érintő közleményeket találunk. A számára legfontosabb két város, Sárvár és Kaposvár utcan neveit tette névtani vizsgálatok tárgyává, foglalkozott az írói névadás kérdéseivel is, de legjellemzőbb kutatási területét már ekkoriban a történeti személynévvizsgálat jelentette. Elsősorban a családnevek és a keresztnévek történeti forrásaira, illetve kutatására fordította figyelmét, ezek kapcsán több olyan jelenség bemutatására is külön kitérve, melyekről a szakirodalomban egyébként kevés szó esett. Így tárgyalta ekkoriban önálló cikkben is a családnevek egykori spontán magyarosodásának vagy az ikrek sajátos névadási motivációinak jelenségét.

Nagyszabású forrásdolgozásra alapozva készítette el A Somogy megyei Vízménte személynévei 1722–1900 című munkáját, mely 1990-ben jelent meg a Magyar Névtani Dolgozatok 86. számaként, és pedig – a kiadvány nagyobb részét kitevő, településenkénti adattárral együtt – 600 lap terjedelemben. Ennek keretében a vizsgált időszak és terület családnévanyagát, ragadványneveit, legrészletesebben pedig keresztnévadásának sajátosságait, valamint becézőneveit vizsgálta. Kandidátusi fokozatát ezzel a fő történeti személynév-típusokat átfogó monografikus feldolgozással érdemelte ki.

Kisebb önálló közleményeiben szívesen fordult az érdekesnek, különlegesnek számító kérdések felé. Publikált például a Kapos-völgy ritka és érdekes vezetékneveiről, a *drusza*

megnevezés háttéréről, a Magyar utónévkönyvből hiányzó keresztnevekről, a férfiak által viselt női keresztnemek kérdésköréről. Különösen kedves időszakát a kora újkori magyar történelem jelentette, fő kutatási területeit pedig Vas és Somogy megye, melyek mellé később felvidéki és erdélyi vonatkozású témák csatlakoztak. Ezekből merítve számos történeti forrás, illetve személy, család, esemény bemutatására vállalkozott, különösen is helytörténeti, honismereti jellegű kisebb közleményeinek keretében.

A magyar keresztnemek iránti érdeklődését külön is szükséges kiemelni. Ennek tanúbizonysága már említett munkái és további kisebb közleményei mellett három, 2003–2005 között Kaposváron megjelent, tudományos ismeretterjesztő jellegű kötet. Ezek keretében 77-77 ismert, kedvelt, illetve ritka keresztnévnek és a velük kapcsolatos különböző ismereteknek a művelődéstörténeti érdekeltségű bemutatására vállalkozott.

Fülöp László több évtizedes oktatói és kutatói pályát tudhatott magáénak. Ennek során primér forrásokon alapuló feldolgoásaival, egyes családok és nevek sorsát hosszabb időtávon át követő figyelemmel, ezekre épített eredményeivel gazdagította szakmai tudásunkat a nevek világáról, s különösen is a magyar személynevek történetéről.

Személyére és szakmai munkásságára, távolabbi kollégákként is, egyaránt jó szívvel emlékezünk.

FARKAS TAMÁS

egyetemi docens; ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet, Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszék; Budapest

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7732-2302>, e-mail: farkas.tamas@btk.elte.hu